

szempont, amely pl. a földrajzi, vegytani órákon, kirándulásokon mindenkör érvényesül. Természetesen minden elméleteskedés nélkül, alkalmilag és közvetlen szemlélet alapján értékes a geológiai ismeretnyújtás (városon pl. a csatornázás vagy egyéb ok miatt történő földmunkák megfigyelése, szobrok, épületek anyagának megbeszélése). Szükséges volna a tanítóképzőkben erre jól előkészíteni a tanítókat.

Női gazdasági tanfolyamok Angliában. Az angol leányiskolákban mind nagyobb mértékű a gazdasági irány. A természet szeretetét már az ovodákban oltják a leányokba: rájuk bíznak egy kis gazdaságot vagy virágoskertet. A természetrajzi dolgok megbeszélése mindig a szabadban történik. Az elemi leányiskoláknak óriási virágos és veteményes kertek állnak rendelkezésükre. A kertek jövedelméből fedezik a munkáltatás és eszközök költségeit. Vannak iskolák, melyekben a leánykák *tejgazdaságot* folytatnak, másutt meg fiútanulók majorságot nevelnek. Évenként díjjal tüntetik ki azt az iskolát, melynek kertje vagy gazdasága a legjobban virágzott. A fizikai és kémiai órákat is lehetőség szerint a szabadban tartják. Hogy megmutassák a leánykáknak, hogy bizonyos növények termesztésére csak bizonyos minőségű földek alkalmasak, tavakat, mocsarakat, sziklapartokat helyeznek el a speciális flóra feltüntetésére. Séták, kirándulások szervezésére is nagy gondot fordítanak. A gazdasági tanerők egyetemi gazdasági fakultáson vagy nyári kurzuson szerzik meg a szükséges ismereteket. (J. Morin, Revue Univ. 1914.) K. G.

VEGYES.

A típusok osztályozásához. Vértes O. József «A gyógyító pedagógia fogalma és köre» c. tanulmányában (I. M. P. 1915) a 143. lapon az abnormalitásnak, normalitásnak és hipernormalitásnak grafikus ábrázolását mutatja be. Erről eszembe jut az az analog osztályozás, melyet több mint 10 évvel ezelőtt közöltem *Gegenwart und Zukunft der körperlichen Erziehung. Ein universalpädagogischer Reformversuch* (Berlin, Gerdes & Hödel, 1904, 91 lap) c. művevéskémben. Akkor és ott más nézőpontból indultam ki: az egyoldalú testi nevelés túlhajtásaiból, amelyekkel szembeállítottam a léleknek és a szellemnek jogát. Így született meg az «Ankündigung, Ableitung und Bestimmung des neuen Erziehungsideals» (u. o. 54. l.); továbbá «Versuch eines dreiteiligen Mass- und Messsystems» (58. l.) és végre «Klassifikations-Tabelle der Menschheitstypen auf dreiteiliger Grundlage, nebst Analyse der Typen» (61. l.). Ez utóbbihoz csatolt táblázatban t. k. a következő «Übermensch»-típusokat soroltunk fel: «physisches Genie (Kraftmensch), geistiges Genie (Gelehrter), seelisches Genie (Prophet, Märtyrer)». Ezeknek megfelelnek a Vértes gráfikonjában a «Herkulesek, zsenik, szentek». Ez egymástól természetesen egészen függetlenül és önállóan megállapított analog típus-sorozatok között az az érdekes, hogy Vértes az abnormitások tanulmányozásából kiindulva állapította meg, holott én a nagyjában normális emberek között előforduló jellegzetesebb típusokat kutattam.

Kemény Ferenc.

Beküldött, nem nevelésügyi művek. Az Olcsó Könyvtár és Magyar Könyvtár újabb füzetei a háborúval kapcsolatban különös figyelmet érdemelnek. Így *O. K.*: I. Vilmos 90 válogatott írása (ford. Supka G.), 1 kor.; Moltley, Nagy Péter cár (ford. Herkner L.), 60 f.; *Angyal Dávid*, A világháború okai, 40 f., *Wlassics Gyula*, A német világpolitika, 20 f.; *Wekerle Sándor*, A háború gazdasági következményei, 40 f.; *Gróf Andrássy Gyula*, A jó béke céljai, 40 f.; *M. K.*: *Pilch F.*, Ausztria és Magyarország hadserege, 60 f.; A modern háború eszközei, 60 f.; *Mikes L.*, Zeppelin, 60 f.; Conan Doyle (ford. Góth S.), Nagybritánia veszedelme; 30 f.; Gonda B., A hadiflottáról, 60 f.; *Wittmann V.*, A repülőgépekről, 30 f.; *Frobenius* (ford. Mikes L.), A német birodalom sorsdöntő órája, 60 f.; *Szászados I.*, Hindenburg, 60 f. Szintén a Franklin Társ. kiadványa: *Háborús előadások* a budapesti m. kir. tudományegyetemen, 1 K. — *Magyar-török almanach*. A vörös félhold javára. Szerk. *Mezey István*. Bpest, 1915, 8°, 234 l., 3 kor., Athenæum biz.

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1915 február 20-án.

Fináczy Ernő elnöklésével jelen van Berzeviczy Albert, Beöthy Zsolt, Bozóky Endre, Bursics Ernő jegyző, Erődi Béla, Éltés Máttyás, Fest Aladár, Fodor Márkus, Goekler Lajos, Gorzó Dénes, Gyulai Ágost, Hegedüs István, Hidasi Sándor, Imre Sándor, Jancsó Benedek, Jordán Károly, Jordán Károlyné, Kemény Ferenc, Kerékgyártó Elek, Kiss Endre, Kornis Gyula, Lázár Szilárd, Mosdósy Imre, Nagy László, Nagy Zsigmond, Pályi Sándor, Quint József, Répay Dániel, Rigler Ernő, Sebestyénne Stetina Ilona, Somogyi Géza, Schreiner József, Vértés O. József, Weinberg Gyula és számos vendég.

I. Az *elnök* Hegedüs István «A szabadoktatás lényege és módszere» c. előadásának teteleit (l. *M. P.* 1915, 19—20. l.) tűzi ki megvitatasra.

Az 1. ponthoz *Hegedüs István* előadó az University Extension igazi jelentésére vonatkozóan megjegyzi, hogy ennek eszméje nemcsak a demokratikus szellem hatása alatt fogamzott meg, hanem az angol iskolai reform következménye is, midőn az elhanyagolt elemi oktatás mindinkább az állam feladatává vált. A középoktatás eredményét a vizsgáló joggal felruházott egyetemek ítélték meg s így ezek tanárainak alkalmuk nyílt, hogy az oktatás egész körével érintkezésbe jussanak. A *self made* tudás is érvényesülhetett. Így sokféle tudás, egyéni és nem kollektív munka került a tudomány ítélőszéke elé, de egyúttal sok hézag és tudatlanság is kitűnt. Mintegy kény-